

Sabiedriskā apspriešana par kopējās lauksaimniecības politikas modernizēšanu un vienkāršošanu

GALVENIE FAKTI

Pamatdati:

322 916 iesniegti dokumenti (ietver arī atbildes no plašām sabiedriskām kampaņām)

1423 nostājas dokumenti

58 520 atbildes uz tiešsaistes anketu snieguši:

- o **21 386 lauksaimnieki (36,5 %)**;
- o **27 893 citi iedzīvotāji (47,7 %)**;
- o **9241 organizācija (15,8 %)**, tostarp privāti uzņēmumi, publiskās iestādes, tirdzniecības, uzņēmējdarbības vai profesionālās organizācijas, NVO un platformas, kā arī pētnieciskās un akadēmiskās aprindas.

Liela sabiedrības interese par lauksaimniecību, lauku apvidiem un KLP

Sabiedriskā apspriešana par kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) modernizēšanu un vienkāršošanu rāda lielu sabiedrības interesi par lauksaimniecību, pārtiku un KLP: ir iesniegti **322 916 dokumenti** (tostarp atbildes no lielām organizētām kampaņām), **58 520** fizisku personu un organizāciju **atbildes uz tiešsaistes anketu**, kā arī **1423 nostājas dokumenti**.

Šāda respondentu aktivitāte pārsniedz cerēto un ir daudz lielāka par ES iedzīvotāju aktivitāti iepriekšējās reizēs, kad notika apspriešanās par KLP nākotni (2010. gada sabiedriskajās debatēs tika iesniegti 5700 dokumenti).

Vēl svarīgāk — šajā sabiedriskajā apspriešanā Eiropas Komisijai izdevās apkopot **visplašākajam spektram piederīgus viedokļus un bažas** par ES lauksaimniecību un **tādējādi debatēs par KLP iesaistīt plašu sabiedrību**.

Šī plašā sabiedrības interese jau atkal apliecina, ka lauksaimniecība un KLP ir svarīga visai Eiropas sabiedrībai un KLP ietekme neskar tikai lauksaimniecības kopienu, bet ir daudz lielāka.

Jaudīgas kopējās lauksaimniecības politikas saglabāšana ES līmenī

Sabiedriskās apspriešanas rezultāti apliecina lielu vēlmi **lauksaimniecības un lauku attīstības politiku** saglabāt kā **kopēju ES politiku**. Konstatēta vienprātība par to, ka **KLP nodrošina ES pievienoto vērtību**.

Nepieciešamība garantēt vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū un tādu pārrobežu problēmju pastāvēšana kā pārtikas nodrošinājums, vide vai klimata pārmaiņas (atzīmējuši vairāk nekā 90 % respondentu) tiek uzskatīti par galvenajiem iemesliem, kuru dēļ jāpastāv ES līmenī kopīgi pārvaldītai lauksaimniecības politikai. Citi iemesli ir, piemēram, vienotas nostājas nepieciešamība starptautiskā līmenī (83 %), nepieciešamība uzturēt ekonomisku, sociālu un teritoriālu kohēziju visā ES (86 %), kā arī vajadzība pēc paraugprakses apmaiņai paredzēta vienota satvara (91 %). Vērojams arī plašs atbalsts kopējam budžetam, jo tāds tiek uzskatīts par efektīvāku (62 %).

Vairums ieinteresēto personu ir vienisprātis par to, ka Eiropas Savienība ir atbilstošais vadības līmenis, kurā būtu jārisina tādi jautājumi kā klimata pārmaiņu ietekmes mazināšana un pielāgošanās tai (85 %), augsta vides aizsardzības līmeņa veicināšana visā ES (73 %), tirgus nenoteiktības novēršana (67 %) un veselīgu un kvalitatīvu produktu piedāvājuma sekmēšana (62 %). Lauksaimnieku un pārējo iedzīvotāju viedokļi atšķiras jomās, kas saistītas ar pietiekami augsta dzīves līmeņa nodrošināšanu lauksaimniekiem, pārtikas piedāvājuma nodrošināšanu par saprātīgām cenām un lauku apvidu attīstību.

Lai gan pastāv vienprātība par ES līmeņa rīcības nepieciešamību (un skaidra opozīcija šīs politikas nodošanai atpakaļ valsts kompetencē), organizētajām ieinteresētajām personām ir dažāda nostāja attiecībā uz pienākumu sadalījumu ES un dalībvalstu starpā: kamēr dažas ieinteresētās personas aicina uz lielāku elastību valstu/reģionālā līmenī, lai politikas īstenošanu labāk pielāgotu konkrētajām vietējām vajadzībām, citas vēlas pastiprināt rīcību ES līmenī, lai garantētu vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

Nākotnes problēmju attīstības apstiprināšana

Sabiedriskajā apspriešanā **pietiekami augsts dzīves līmenis lauksaimniekiem, vides noslogojums un klimata pārmaiņas (gan to mazināšana, gan pielāgošanās tām)** ir uzsvērti kā trīs vissteidzamāk risināmie problēmju attīstības jautājumi, kas skar ES lauksaimniecību un lauku apvidus.

Vienlaikus iezīmējas ļoti laba sabiedrības informētība par to, ka lauku saimniecību ienākumu līmenis ir zemāks par ES vidējo rādītāju (88 %), ka lauksaimnieki saņem tikai daļu no patērētāju maksātajām cenām (97 %) un ka ES spēkā esošās ražošanas prasības ir stingrākas nekā valstīs ārpus ES (87 %). Zemes nepieejamība un zems ienesīgums ir skaidri noteikti kā būtiskākie šķēršļi kļūšanai par lauksaimnieku.

Attiecībā uz konkrētām vides problēmām respondenti (gan lauksaimnieki, gan citi iedzīvotāji) par prioritāru nepārprotami uzskata bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, augsnes degradācijas samazināšanu un pesticīdu un mēslošanas līdzekļu ilgtspējīgāku izmantošanu.

Vajadzība pēc vienkāršākas un iedarbīgākas politikas

Sabiedriskās apspriešanas dalībnieki uzskata, ka minētie problēmjautājumi ar pašreizējo **KLP tiek risināti tikai zināmā mērā (57 % atbilžu)**. Šim viedoklim piekrīt dažādu grupu respondenti (lauksaimnieki, citi iedzīvotāji un organizācijas).

Visu grupu respondenti (lauksaimnieki, citi iedzīvotāji un organizācijas) turklāt negatīvi vērtē apmēru, kādā ar pašreizējo KLP tiek risinātas vides problēmas (63 %).

Pārmērīga birokrātija un uzmanības nepievēršana ilgtspējai bieži ir uzsvērtas kā galvenās problēmas vai šķēršļi, kas liedz veiksmīgi sasniegt pašreizējās politikas mērķus. Vienlaikus par sarežģītākajiem un grūtāk izpildāmajiem KLP elementiem nosaukta “zaļināšana”, atbalsta pieteikumi un kontrole. Lauksaimnieku un publisko pārvaldes iestāžu iesniegtajos dokumentos vienojoša iezīme ir aicinājums samazināt administratīvo slogu.

Atšķirīga izpratne par ekonomiku un vidi...

Jautājumā par **lauksaimnieku ieguldījumu sabiedrībā** viedokļi nav vienādi: lauksaimnieki uzskata, ka viņi ir atbildīgi par veselīgu, nekaitīgu un daudzveidīgu produktu sagādi, kā arī par pietiekama pārtikas daudzuma pieejamības nodrošināšanu; pārējie iedzīvotāji arī uzskata, ka lauksaimnieki ir veselīgu un nekaitīgu produktu sagādātāji, taču piebilst, ka šī ražošanas funkcija ietver pienākumu aizsargāt vidi un nodrošināt dzīvnieku veselību un labturību.

Šie dažādie viedokļi izpaužas **KLP mērķu** definēšanā: lauksaimnieki uzsver pietiekami augsta viņu dzīves līmeņa nodrošināšanu, bet citi iedzīvotāji lielāku nozīmi piešķir veselīgu un kvalitatīvu produktu sagādei un augsta vides aizsardzības līmeņa sekmēšanai.

Respondentu viedokļi atšķiras arī jautājumā par to, kāda ir KLP nozīme **Komisijas 2014.–2020. gada 10 prioritāšu** sasniegšanā: lauksaimnieki uzskata, ka KLP būtu vairāk jāveicina ieguldījumi, izaugsme un nodarbinātība, kā arī jāstiprina ES vienotais tirgus, savukārt pārējie iedzīvotāji akcentē klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu un pielāgošanos tai, kā arī atjaunojamo energoresursu enerģijas nodrošināšanu.

... un jaunas prasības

Papildus jau zināmajiem ekonomiskajiem un vides mērķiem sabiedriskajā apspriešanā ir apstiprinājies aicinājums lielāku uzmanību pievērst jaunām sabiedrības prasībām kopējās lauksaimniecības politikas darbības jomā.

Jauni KLP mērķi prasīti tādās jomās kā dzīvnieku labturība, bioloģiskā lauksaimniecība un kvalitatīvi produkti. Patērētāju tiesību aizsardzība un veselības standartu iekļaušana ir minēta arī rakstiskajos pienesumos, ko iesnieguši respondenti, kuri nav lauksaimnieki, un atsevišķas ieinteresētās personas.

Plašs atbalsts aicinājumam uz modernu un vienkāršāku KLP

Sabiedriskās apspriešanas respondenti piekrīt, ka ir jānodrošina lauksaimniekiem ienākumu atbalsts (66 %), jāuzlabo lauksaimnieku stāvoklis vērtības veidošanas ķēdēs (96 %), jāatbalsta mērķorientēti ieguldījumi (81 %) un jānodrošina lielāki ieguvumi vides un klimata jomā (77 %).

Jautāti par to, kādi kritēriji būtu jāpiemēro tiešā atbalsta piešķiršanā, lauksaimnieki nepārprotami dod priekšroku lauksaimniecības darbību kompensēšanai apgabalos, kuros ir dabas radīti ierobežojumi, un augstvērtīgos dabas apgabalos, atbalsta limitēšanai lielajiem saņēmējiem (maksimuma noteikšanai) un gados jaunu lauksaimnieku atbalstīšanai. Pārējie iedzīvotāji uzskata, ka, piešķirot tiešo atbalstu, uzmanība jāvelta praksei, kas nodrošina lielāko ieguvumu vides jomā, kā arī mazajiem ražotājiem.

Ūdens (kvalitāte un kvantitāte), augsnes aizsardzība un bioloģiskā daudzveidība nepārprotami iezīmējas kā visbūtiskākie KLP mērķi vides jomā. Vienlaikus par visatbilstošākajām darbībām, ar kurām var labāk mazināt klimata pārmaiņas, tiek uzskatīta siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana, oglekļa dioksīda uzglabāšana un piesaiste, pielāgošanās klimata pārmaiņām, kā arī lauksaimniecības sistēmu daudzveidības palielināšana. Šajā jomā lauksaimnieki vairumā gadījumu piekrīt, ka KLP būtu vienkāršāka, ja pastāvētu lielāka vides pasākumu izvēle.

Visbeidzot, runājot par konkrētiem vienkāršošanas ierosinājumiem, ieinteresētās personas nepārprotami piekrīt, ka pozitīva ietekme būtu lauku attīstības un citu KLP pasākumu pārklāšanās samazināšanai (69 %), labākai datubāzu un tehnoloģiju (tālizpēte, viedtālruni) izmantošanai, lai samazinātu lauku saimniecību pārbaudes (62 %), un plašākai e-pārvaldes rīku izmantošanai (63 %).

Turpmākie soli

Atbildes uz tiešsaistes sabiedrisko apspriešanu, kā arī atklātās sabiedriskās apspriešanas rezultātu kopsavilkums tiks publicēts šādā vietnē:

https://ec.europa.eu/agriculture/consultations/cap-modernising/2017_lv.

Tiešsaistes sabiedriskās apspriešanas rezultāti, kā arī citu apspriešanas pasākumu rezultāti tiks iekļauti paziņojumā par kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) modernizāciju un vienkāršošanu, kā arī ietekmes novērtējumā par KLP nākotni.

Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtais pienesums nevar tikt uzskatīts par Eiropas Komisijas un tās dienestu oficiālo nostāju.